

cessores firmaverant quandiu vixit pari vinculo A amicitiae ratum tenuit. Hi omnes in eadem supra- dicta fraternitate et societate sine ulla calumnia exstiterunt.

Ne placitum Hervei Rotonensis abbatis et Gu- rhandi Kemperlegiensis monasterii abbatis in curia Gerardi Engolismensis episcopi et sanctae Romanae Ecclesiae legati aliquantulum ventilatum oblivioni tradatur, scriptum fieri decrevimus. Herveus igitur Rotonensis abbas in primis Bellam Insulam ab Alano consule suo monasterio injuste ablatam fuisse, et deinde suos monachos cum interfectione centum viginti hominum expulisse, sicque de hac injuria in conciliis plerumque clamorem fecisse, sed nunquam justitiam invenisse conquestus est. Abbas vero Gurhandus econtra respondit Bellam Insulam B ab Alano consule qui eam haereditario jure possidebat, suo coenobio sine aliqua calumnia datam fuisse, suosque antecessores, scilicet quinque abba- tes, eam in quiete possedissee, postremo affirmans praedictam insulam a suis praedecessoribus ad mi- nus per tricennium possessam fuisse. Cumque ab eo quaesitum fuisset quot anni erant a fundatione ecclesiae usque ad tempus Benedicti abbatis sui an- tecessoris, et quo anno Dominicae Incarnationis sua ecclesia fundata fuerat; respondit suam ecclesiam fundatam fuisse anno 1008 incarnati Verbi: a fun- datione vero ecclesiae usque ad tempus Benedicti LVI annos. Ad ostendendum quoque calumniam Ro- tonensium esse falsam, primum abbatem sui mona-

sterii, scilicet sanctum Gurloesium, de monasterio Sancti Salvatoris cum concordia suorum fratrum ab Alano consule quaesitum et electum fuisse. Ab- bas vero Rotonensis ad haec respondit, ideo suos antecessores sanctum Gurloesium abbatem con- cessisse, quia eadem insula vivente S. Gurloesio sibi non fuerat ablata. Sed cum a Rotonensi abbate quaesitum fuisset, ubi et quando, et apud quem calumniam fecerat; respondit Huguimarium abba- tem sui monasterii apud Leonem papam Vercellis de sancto abbate Gurloesio Kemperlegiensi clamo- rem fecisse, ubi rationi in contrarium inventus est. Dixerat enim superius, tempore praedicti Sancti eandem insulam sui juris fuisse. Praeterea addidit super hac re Santonas Redonis, Suldunis, suos mo- nachos clamorem fecisse. Iterum cum ab eo quaesi- tum fuisset utrum inde haberet scriptum per manum alicujus cardinalis datum, vel testes quos praesen- taret, dixit se testes non habere, sed scriptum ta- men non sigillatum domi remansisse. Iterum quaesitum fuit ab eo quis abbatum Kemperlegii praefa- tam insulam sibi suisque abstulit; respondit Bene- dictum abbatem Hoelumque consulem suum fratrem ante dictam insulam sibi suisque abstulisse, ubi plane mentitus est, quia in initio rationis suae ab Alano consule insulam sibi ablatam fuisse retulit. Quam causam ita investigatam aliquandiu legatus sui que usque ad medium Quadragesimae induciati sunt.

GERARDI CHARTA

Qua controversiam inter Bernardum vicecomitem de Comborn et abbatem Usercensem de loco de Amanzenas ortam dirimit.

(Anno 1116.)

[BALUZ., *Miscell.* edit. Luc., tom. III, pag. 66.]

Ego GERARDUS, Engolismensis episcopus et san- ctae Romanae Ecclesiae legatus, praesentibus et fu- turis notum fieri volo quod Bernardus vicecomes de Comborn et abbas Usercensis cum quibusdam personis monasterii sui in curiam nostram venerunt, pro controversia quam inter se habebant de qua- dam terra quam ipse Bernardus pro salute animae suae monachis Cluniacensibus dederat. Abbas au- tem Usercensis adversus Bernardum et donum ab eo factum his utebatur rationibus, dicens quod terra illa quam Bernardus ad aedificationem faciendam praedictis monachis dederat erat de alodio Sancti Petri Usercensis, quod Oddo comes de Marchia sancto Petro Usercensi dederat. Aliam insuper praetendebat rationem, dicens quod ecclesia Trainia- censis, in cujus parochia illud aedificium fiebat, erat Sancti Petri Usercensis jus, quam quidam

C presbyter monasterio Sancti Petri Usercensis dona- vit, et post aliquantum temporis Umbaudus Le- movicæ sedis episcopus cum consilio Gausberti ar- chidiaconi et Bosonis archipresbyteri eidem mo- nasterio donavit. Ad donum vero episcopi astru- endum relationem ipsius doni chartam conscriptam protulerunt. Ad haec praedictus vicecomes Bernar- dus respondit, dicens quod terra illa nomine Aman- zenas de alodio comitis Marchiae non erat, sed suum proprium alodium ab avis et proavis esse as- serebat, quod in manu fratris nostri Eustorchii Le- movicensis episcopi monachis Cluniacensibus ad aedificationem faciendam dederat. Quod autem Um- baudus Lemovicensis episcopus donum ecclesiae Trainiacensis eis fecisset se omnino ignorare dice- bat. His itaque auditis utriusque partis rationibus, una cum venerabilibus fratribus et coepiscopis no-

stris Lemovicensi, Petragoricensi, Agennensi canonica auctoritate judicavimus quod Bernardus prædictus vicecomes comiti Marchiæ, si ab eo impeteretur infra quadraginta dies ab eo die quo iudicium factum est de alodio quod per donum comitis Marchiæ Usercenses monachi obtinere nitebantur, quantum exigeret ratio responderet. Et quia charta quam super dono Umbaldi episcopi de ecclesia Trainiacensi protulerant canonicam firmitatem non habebat, cum prædictis episcopis judicavimus ut instra eosdem quadraginta dies duos legitimos testes producerent qui rationabiliter probarent se vidisse et audisse quod præfatus episcopus Trainiacensem ecclesiam cum consilio prædicti Gausberti archidiaconi et Bosonis archipresbyteri monachis Usercensibus dedisset, interim vero monachi Cluniacenses terram illam quam Bernardus vicecomes eis dederat quiete tenerent et ædificarent.

Interfuerunt autem huic nostro iudicio prædicti

A fratres episcopi et assensum præbuerunt, Ildebertus, Geraldus, Lemovicenses archidiaconi, Arnaldus Guillelmi, Guillelmus de Nanclars, Petragoricenses archidiaconi, Gaufridus Agennensis archidiaconus, Petrus Engolismensis præcentor, Esdras, Julianus, Raimundus Engolismenses canonici, Helias de Gimello et Rennulfus de Garait Lemovicenses archipresbyteri, et multi alii venerabiles clerici.

Et ut hoc nostrum iudicium firmiter et certius habeatur et teneatur, propria manu nostra subscripsimus et sigillo nostro muniri fecimus.

Ego Girardus, Engolismensis episcopus et sanctæ Romanæ Ecclesiæ legatus, subscripsi.

B Actum est autem hoc iudicium in Petragoricensi episcopatu, castello quod Exidolium vocatur, anno incarnati Verbi 1116, indictione viii, regnante Ludovico, rege Francorum.

ANNO DOMINI MCXXXVI

DOMNI ODDONIS

ABBATIS S. REMIGII REMENSIS

EPISTOLA AD THOMAM COMITEM

De quodam miraculo S. Thomæ apostoli (1)

Salutare est omnibus Christiani nominis cultoribus semper quærere et audire aliquid ædificativum, et quantum sit Dominus in sanctis suis mirabilis cognoscere relatione fidelium. Cum enim te avidum super hoc cognoverim, juxta petitionis tuæ admonitionem, quæ in curia Romana vidi et audivi, scripto tibi intimare volui. Aderam anno præsentis, feria scilicet sexta post Dominicæ Ascensionis solemnitatem, ante domni papæ præsentiam, de nostris videlicet negotiis locuturus, cum subito adfuit quidam qui legatos Byzantæ, id est Constantinopolitani imperatoris, adesse pro foribus nuntiaret. Exhilaratus vero dominus papa super tanti nominis legatis, ex latere suo episcopum misit, ut eos honorifice introduceret sibi præsentaret. Veniunt, salutataque papa universali et plerisque curialibus, de salute imperatoris suorumque qualitate, prout fuerant sciscitati, satis honeste retulerunt. Causa autem eorum hæc fuit. Intererat cum eis Indiæ archiepiscopus, vir satis honestæ formæ, et juxta linguæ suæ notitiam eloquentissimus, qui sociali adjutorio defuncti sui principis destitutus, consilii causa ad

C prædictum imperatorem jam pridie venerat. Cumque imperator petitionem ejus audiisset, et ex familiaribus suis unum principem dedisset, quasi perfecto negotio ad propria redire disposuit. Cumque iter ageret, novum principem morte impediante amisit. Quo tumulto, imperatorem repetiit, doloris sui causam nuntiaturus. Imperator vero consolatus eum, ne doleret admonuit, principem recepit alterum imperatoris munificentia. Tunc archiepiscopus aliquantulum mitigato dolore agit iter, sed non peragit. Repentinus enim secundi interitus principis duplicato dolore vehementer eum turbavit. Quid ageret ignorabat, incertum quippe habebat an imperatorem repeteret, an inceptum iter imperfecto negotio peragere deberet. Vicit tandem virilis consilii strenuitas imminentis periculi jacturam, suorumque exhortationibus relevatus, et ne desperaret admonitus, retrogradum iter arripuit, seque pii imperatoris oculis diri infortunii bajulus representavit. Cognito igitur imperator inopinatæ rei eventu obstupuit, et petitioni archiepiscopi satisfacisse se dicens, tertium mittere denegavit. Humilis autem

(1) Hæc Oddonis abbatis Remigiani apud Remos epistola scripta est circiter annum 1135. Nam anno sequenti ex Italia reversus, construendæ Montis-Dei

Carthusiæ fundum concessit. Thomas comes, cui epistola inscripta est, videtur esse Thomas de Marlâ, Codiciaci castri dominus.